

One bi mogle da dovedu do kolapsa civilizacije i izumiranja „velikog dijela prirodnog svijeta“.

Atenboro je govorio na otvaranju UN-ovih razgovora o klimi u Katovicama u Poljskoj. „Sada se suočavamo sa globalnom katastrofom koju je izazvao čovjek. Sa najvećom prijetnjom u posljednjih nekoliko hiljada godina. Klimatskim promjenama. Ukoliko ne preduzmemo nešto, na vidiku su kolaps civilizacije i izumiranje mnogih vrsta“, kazao je Atenboro.

On je na ovoj konferenciji veza između javnosti i tvoraca politike i zastupa „poziciju naroda“. „Ljudi iz svih krajeva svijeta su progovorili. Njihova poruka je jasna. Vrijeme ističe. Žele da vi, donosioci odluka, sada nastupite“, rekao je.

Govoreći na otvaranju događaja Antonio Guterres, generalni sekretar Ujedinjenih nacija, kazao je da su klimatske promjene već „pitanje života i smrti“ u mnogim zemljama.

Objasnio je da svijet nije „ni blizu mjesta na kom bi trebalo da bude“ u prelasku ka privredi sa niskim nivoom sagorijevanja ugljenika.

Međutim, generalni sekretar UN-a rekao je da je konferencija nastojanje da se ne odustane, te da će naredne godine sazvati samit za klimatske promjene na kome će se razgovarati o narednim koracima.

Svjetska banka je u međuvremenu najavila da će u narednih pet godina izdvojiti 200 milijardi dolara kako bi podržala države u preduzimanju koraka protiv klimatskih promjena. Šta je toliko drugačije na ovom sastanku?

Ova konferencija prva je koja se održava nakon što je Međunarodni panel o klimatskim promjenama u oktobru objavio izvještaj o ograničenju globalnog porasta temperature na 1,5 stepen.

Kako je navedeno, da bi se ovaj cilj ostvario, vlade moraju da smanje emisiju gasova sa efektom staklene bašte za 45 odsto do 2030. godine.

Međutim, nedavna studija pokazala je da emisije ugljen-dioksida ponovo u porastu, nakon četvorogodišnje stagnacije.

Četvorica bivših predsjedavajuća UN-ovih razgovora o klimatskim promjenama izdali su u nedjelju saopštenje pozivajući na hitnu akciju.

Kažu da će „potezi koji se preduzmu u naredne dvije godine biti presudni“.

S druge strane, jaz između onoga što zemalje kažu da preduzimaju i onoga šta treba da urade nikada nije bio veći.

Šta se dešava u Katovicama?

Predstavnici iz oko 200 država sastaju se u Poljskoj kako bi razgovarali o klimatskim promjenama i sporazumu iz Pariza dali novu dimenziju.

Ujedinjene nacije su upozorile da je cilj tog sporazuma, spuštanje nivoa globalnog zagrijavanja iz 2015. godine „na ispod dva stepena Celzijusa iznad preindustrijskog nivoa“ ugrožen, jer velike privrede, uključujući SAD i EU, ne ispunjavaju obećanja.

Naučnici na Međunarodnom panelu o klimatskim promjenama - vodećem međunarodnom tijelu koje se bavi klimatskim promjenama - prošlog mjeseca su nakon rasprave zaključili da ovaj cilj nije dovoljan. Globalni prosječan rast temperature treba da bude ispod 1,5 stepena, kazali su.

Koliko se svijet zagrijao i šta možemo da uradimo tim povodom?

1. Svijet postaje sve topliji

Naša planeta je sada oko jednog stepena toplija nego što je bila prije širenja industrijalizacije, navodi Svjetska meteorološka organizacija.

Globalna prosječna temperatura za prvih 10 mjeseci ove godine je za 0,98 stepeni viša u odnosu na nivo iz perioda 1850-1900. godine, pokazuje pet nezavisnih skupova podataka. U protekle 22 godine 20 su bile rekordne po visini temperature, a posljednje četiri - od 2015. do 2018. - su prema podacima Svjetske meteorološke organizacije ujedno i najtoplije. Ukoliko se ovaj trend nastavi, temperatura će do 2100. godine porasti za tri do pet stepeni. Jedan stepen možda ne zvuči kao veliki broj, ali prema Međunarodnom panelu o klimatskim promjenama, ukoliko zemlje nastave da ne primjenjuju dogovor, svijet će doživjeti katastrofalne promjene - nivo mora će porasti, temperatura okeana će se povećati, a u opasnosti će biti i usjevi poput pirinča, kukuruza i pšenice.

2. Ove godine oboreni su svi rekordi

Visoki temperaturni rekordi zabilježeni su ove godine na mnogim mjestima širom svijeta, usljed neuobičajeno dugog perioda toplog vremena.

Tokom perioda prikazanog na karti dole (od maja do jula 2018. godine), žute tačke pokazuju gdje su toplotni rekordi oboreni određenog datuma, roze pokazuju mjesta koja su bila najtoplija ikada u tom mjesecu, dok bordo predstavljaju mjesta koja su bila najtoplija od kada se rekordi bilježe.

3. Nismo na putu da ispunimo ciljeve klimatskih promjena

Ako sagledamo sva obećanja za smanjenje emisije štetnih gasova zemalja koje su potpisale sporazum o klimatskim promjenama u Parizu, svijet će se i dalje zagrijavati za više od tri stepena do kraja ovog vijeka.

Tokom posljednje tri godine, naučnici koji se bave klimom promijenili su definiciju onoga što smatraju „bezbjednim“ granicama klimatskih promjena.

Istraživači su decenijama tvrdili da rast globalne temperature mora da ostane ispod dva stepena do kraja ovog vijeka kako bi se izbjegle najgore posljedice.

Zemlje koje su potpisale sporazum iz Pariza obećale su da će održavati temperaturu „znatno ispod dva stepena iznad predindustrijskog nivoa i da će nastojati da ograniče porast temperature na čak 1,5 stepen”.

Naučnici su se sada usaglasili oko toga da je zapravo neophodno zadržavanje rasta ispod 1,5 stepena.

4. Najveći emiteri su Kina i Sjedinjene Američke Države

Države sa najvećom emisijom gasova staklene bašte su Kina i Sjedinjene Države. Te dvije zemlje zajedno emituju više od 40 odsto ukupne svjetske emisije gasova, pokazuju podaci dva registra - European Commission's Joint Research Centre i PBL Netherlands

Environmental Assessment Agency.

Politika zaštite životne sredine Sjedinjenih Država je pod Trampovom administracijom okrenuta naglavačke i sada podržava upotrebu fosilnih goriva.

Nakon što je preuzeo dužnost, predsjednik Donald Tramp najavio je da će se SAD povući iz sporazuma o klimatskim promjenama sklopljenog u Parizu.

Tada je rekao da želi da pregovara o novom „fer” sporazumu koji ne bi ugrozio američka preduzeća i radnike.

5. Urbana područja su naročito ugrožena

Gotovo svi (oko 95%) gradovi koji se suočavaju sa ekstremnim klimatskim rizicima su u Africi i Aziji, pokazuje izvještaj Verisk Maplecroft.

Gradovi koji brzo rasu su u najvećoj opasnosti, a to uključuje megalopolise poput Lagosa u Nigeriji i Kinšase u Demokratskoj Republici Kongo.

Sa ekstremnim rizikom od rasta temperature i ekstremnih vremenskih uslova koje donose klimatske promene suočava se 84 od 100 takvih gradova.

6. Led u Sjevernom ledenom okeanu je takođe u opasnosti

U proteklih nekoliko godina opao je nivo leda. Najniža tačka dostignuta je 2012. godine.

Nivo leda se decenijama smanjuje, sa ubrzanim topljenjem od ranih 2000-ih, prema podacima britanskog Odbora za zaštitu životne sredine.

Arktički okean bi prema nalazima ovog odbora mogao da ostane bez leda već u ljeto 2050-ih ukoliko se emisija štetnih gasova ne smanji.

Svjetska meteorološka organizacija saopštila je da je nivo arktičkog leda 2018. godine mnogo niži od uobičajenog.

7. Svi možemo da uradimo više da pomognemo

Osim vlada koje moraju da rade više, svoju ulogu u očuvanju planete mogu da odigraju i pojedinci.

Naučnici kažu da svi mi moramo da napravimo „brze, dalekosežne i promjene bez

presedana” kako bi se izbjegle dalekosežne posljedice.

Međunarodni panel o klimatskim promjenama navodi da moramo da: kupujemo manje mesa, mlijeka, sira i putera; jedemo više lokalne sezonske hrane - i da je bacamo što manje; vozimo električne automobile, idemo pješke ili biciklom; putujemo vozovima i autobusima umjesto avionom; gledamo video konferencije umjesto da idemo na poslovna putovanja; izolujemo kuće; tražimo proizvode sa nižim nivoom ugljenika.

Najveći pojedinačni način da promijenite sopstveni uticaj na životnu sredinu je da promijenite ishranu i jedete manje mesa - pokazuje nedavno objavljena studija.

Naučnici navode da ljudi treba da jedu manje mesa zbog ugljenika koji emituju proizvođači, uz ostale negativne uticaje na životnu sredinu.

Nedavna studija objavljena u časopisu Science naglašava ogromnu varijaciju u uticaju proizvodnje iste hrane na životnu sredinu.

Na primjer, prerada goveđeg mesa od grla uzgajanih na zemljištu na kome su raskrčene šume proizvodi 12 puta veću emisiju gasova staklene bašte od onih koje se odgajaju na prirodnim pašnjacima.

Najvažnije, analiza pokazuje da proizvodnja mesa sa najnižim uticajem na životnu sredinu i dalje emituje više gasova sa efektom staklene bašte nego povrće i žitarice uzgajane na najmanje ekološki način.

Ali, uz promjenu ishrane, istraživanja ukazuju da je neophodna i promjena poljoprivredne prakse u korist životne sredine.

Izvor: frontal.ba